

СВІТ ТЕКСТУ У ПОЕЗІЯХ МАЙКЛА СВОНА: ЧИТАЦЬКИЙ ВИМІР

Кульчицька О. О.

кандидат філологічних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID [0000-0002-9992-8591](https://orcid.org/0000-0002-9992-8591)

Малишівська І.В.

кандидат філологічних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID [0000-0002-5544-5889](https://orcid.org/0000-0002-5544-5889)

Стаття присвячена питанню ролі елементів світу тексту у процесі інтерпретації поетичного твору читачем. За теорією світу тексту, розробленою П. Уертом і Дж. Гевінс, будівельні елементи на позначення суб'єктів, об'єктів, часових і темпоральних відношень, елементи на позначення їх характеристик (означальні), а також на позначення подій, дій і станів дозволяють читачу вибудувати власний світ тексту – інтерпретувати художній твір. Наше дослідження проводилося на матеріалі верлібрових віршів сучасного британського лінгвіста і поета Майкла Свона. Особливістю його поезій є високий ступінь референтності по відношенню до матеріального світу: елементи тексту на позначення суб'єктів, об'єктів, темпоральних і часових відношень часто домінують у вербальному контексті творів. Вони є характерною ознакою віршів як наративного, так і метафоричного планів. Значущість цих елементів підсилюється у випадку відсутності експліцитно вираженого висновка або авторської оцінки явища, що описується. У результаті дослідження нами виявлені такі типи будівельних елементів світу тексту у поезіях Майкла Свона: одиниці на позначення Бога як надприродної субстанції, людей, істот, географічних об'єктів, матеріальних об'єктів, природних об'єктів і явищ, наукових об'єктів і понять, феноменів духовного світу людини, елементів, що вказують на темпоральні і просторові відношення; проаналізована також їх взаємодія з означальними елементами світу тексту. У сукупності вони відіграють роль своєрідної ілюстрації таких тем у творах Майкла Свона, як буття, божественне начало, людина в соціально-історичному контексті, психологія людини, її стосунки з природою, творчий процес. Крім того, мімезисне відображення реальної дійсності надає поезії Майкла Свона виразного емоційного забарвлення. Проведений у рамках дослідження міні-експеримент засвідчив необхідність подальшого розвитку навичок інференційної інтерпретації поезії у студентів-філологів.

Ключові слова: Майкл Свон, поезія, будівельні елементи світу тексту, мімезисне відображення реальної дійсності, емоційний потенціал, інтерпретація.

TEXT-WORLDS IN MICHAEL SWAN'S POETRY: A READER'S PERSPECTIVE

Kulchytska O.

candidate of philological sciences, associate professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Malyshivska I.

candidate of philological sciences, associate professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

The article highlights the role of world-building elements in the process of readers' interpretation of poetic texts. According to Text World Theory (P. Werth, J. Gavins), elements that set temporal and

spatial boundaries, specify objects and entities; elements that describe their qualities; and those that describe events, actions or states enable readers to construct their own text-worlds – mental representations of the discourse. This principle underpins our analysis of free verse poetry of Michael Swan, a contemporary British linguist and poet. His texts abound in references to objects, entities, spatial and temporal relationships in the world around us; often, they dominate in the verbal context of a poem. Such references are a characteristic feature of both narrative and metaphor-based poetry. World-building elements are perceived as especially foregrounded in the poems where no conclusion or attitude are explicitly stated. There are the following types of world-builders in Michael Swan's poems: units that denote God as the supreme being, persons, animals and birds, geographic objects, material objects, objects and phenomena in the world of nature, scientific objects and notions, phenomena of human spiritual life, temporal and spatial parameters. We also consider their attributes. Taken together, they illustrate Michael Swan's general themes – the nature of reality and being, the conception of God, human beings in social and historical contexts, human psychology, human relationships with nature, art. Besides, Swan's mimetic reflection of reality has a significant emotional potential. A mini-experiment within the framework of this research shows that it is necessary to further develop students' skills in inferential interpretation of poetry.

Key words: Michael Swan, poetry, text-world, world-builders, mimetic reflection of reality, emotional potential, interpretation.

Вступ. У статті розглядається феномен світу тексту у віршованих творах сучасного британського лінгвіста і поета Майкла Свона (Swan, 2006, 2011). За П. Уерттом і Дж. Гевінс (Werth, 1999; Gavins, 2007), світ тексту (text-world) являє собою ментальні репрезентації дискурсу у процесі комунікації. Складовими світу тексту є (а) будівельні елементи – об'єкти, персонажі, елементи, що вказують на темпоральні та просторові відношення; (б) елементи, що позначають якісні характеристики та інші ознаки об'єктів і персонажів; (в) елементи, які описують події, дії, стани. Світ художнього тексту може бути ускладненим. Складний світ тексту характеризується темпоральними або просторовими зсувами, представленням подій з точки зору персонажа, створенням модальних, уявних, гіпотетичних світів. У поетичному доробку Майкла Свона (верліброва поезія) ми відзначаємо велику кількість творів, у яких наявні дві (в окремих випадках три) із цих характеристик, на підставі чого їх можна віднести до категорії складного світу тексту.

Актуальність нашого дослідження зумовлена загальним інтересом філологічної науки до питань створення художнього тексту та інтерпретації його читачем, а також відносно меншою кількістю праць, присвячених поезії, у порівнянні з дослідженнями прозових творів. У вітчизняній і зарубіжній філології розглядаються питання поетичних жанрів і напрямків (Кравченко, 2017; Починок, 2015; Fedorova, 2020; Karbashevska, 2014;), творчості окремих авторів (Настасюк, 2013), перекладу поезії (Василишин, 2020; Нікольченко і Лук'янець, 2020), художніх засобів у віршованих творах (Строкаль, 2019), світу поетичного тексту (Gavins, 2007); стратегій інтерпретації віршів (Svensson, 1987), типів труднощів, які виникають при читанні поезії (Castiglione, 2019); суб'єктивного сприйняття поетичних творів, як смислового, так і емоційного (Chesnokova et al., 2017; Eva-Wood, 2004; Nenadić et al., 2019) тощо. **Новизна** нашої студії полягає у зверненні до проблеми світу поетичного тексту Майкла Свона через призму його сприйняття читачем.

Характерною рисою творів Майкла Свона є високий ступінь предметності художньої дійсності, референтності по відношенню до суб'єктів, об'єктів, явищ матеріального світу. Елементи на позначення людей, істот, об'єктів, темпоральних і часових відношень часто домінують у вербальному контексті наративних поезій. Змодельовані автором фрагменти фізичних ситуацій, які співвідносяться з реальністю довколишнього світу, відіграють значну роль і у віршах метафоричного характеру.

Метою цієї студії є розгляд мімезисного відображення навколишньої дійсності у поезії Майкла Свона. Ми розуміємо мімезис як відмінне від копіювання зображення предметів і явищ, дійсності загалом з метою висвітлити її сутність, прихвану за зовнішнім виглядом (Ковалів, 2007: 46), і трактуємо мімезис як засіб встановлення діалогу з читачем. У процесі читання ментальні репрезентації реципієнта обумовлюються закладеною у тексті інформацією і лінгвістичними (філологічними) знаннями читача; проте значну роль відіграють також знання останнього про реальний світ, оскільки автор «творить нову художню дійсність за естетичними критеріями рівнозначно будь-якій реальності довколишнього світу» (Ковалів, 2007: 565). Мета роботи обумовила її **завдання**: (1) у поезіях Майкла Свона визначити типи будівельних елементів та елементів на позначення їх характеристик, на основі яких читач вибудовує власний світ тексту, (2) охарактеризувати їх функціональне навантаження, (3) розглянути фактор емоційної складової творів автора.

Методи дослідження. Нами були опрацьовані 85 поетичних творів Майкла Свона (Swan, 2006, 2011). Використання методики аналізу будівельних елементів світу тексту (Werth, 1999; Gavins, 2007; Gavins and Lahey, 2016) дало можливість встановити їх типи, інтерпретувати функціональне навантаження та емоційну складову. Також на матеріалі поезії *Shoulders* (Swan, 2011: 35) було здійснено порівняння сприйняття світу тексту авторами цієї статті зі сприйняттям представників молодого покоління. В експерименті взяли участь дванадцять студентів 4-го курсу спеціальності «Англійська філологія» факультету іноземних мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Анкета містила текст вірша і завдання: (1) виділити лінгвістичні одиниці, які допомагають читачу вибудувати світ тексту поезії, що аналізується; (2) охарактеризувати почуття/емоції, викликані віршем; (3) навести власний варіант його інтерпретації; (4) визначити труднощі у сприйнятті поетичного тексту. Труднощі, які виникали у студентів при читанні поезії, проаналізовано за методикою RIDs/LIDs (readily indicators of difficulty / linguistic indicators of difficulty) (Castiglione, 2019: 96–156). Після виконання завдань проблема була обговорена у групі.

Результати та обговорення. Розуміння та інтерпретація тексту є суб'єктивними процесами, в основі яких лежать інформація, закладена у тексті, лінгвістичні знання читача і знання про реальний світ. У фокусі цієї студії є будівельні елементи світу тексту (world-building elements у термінології П. Уерта і Дж. Гевінс) – темпоральні/просторові елементи, об'єкти/особи, феномени, – а також ознаки, що їх характеризують (у теорії світу тексту вони мають назву

intensive relational processes). Їх взаємодія з елементами, які описують події, дії, стани (function-advancing propositions), буде об'єктом наших подальших розвідок.

У результаті аналізу нашого корпусу матеріалу встановлено, що у своїх поезіях Майкл Свон використовує широкий спектр типів будівельних елементів світу тексту. Як репрезентативний приклад, наведемо вірш *Vivaldi's Burial* (Swan, 2011: 31) – поетичний життєпис знаменитого італійського композитора. Найменування знакових у його житті речей подається частково у метафоричному, частково у наративному контекстах. Порівняймо непряму референцію на відомий цикл творів Вівальді «Суперечка гармонії з винаходом» (приклад А) і частину вірша, яка має виражений наративний характер (приклад Б): (А) *He measured the scent of flowers, / wrote the multiplication tables of the clouds, / enumerated the wind, / drew the graph of the sun through the seasons, / fixed precisely the algebra of birdsong, / gave each its instrument, / and set them gloriously together;* (Б) *In his seventies / out of fashion / he went to Vienna, / had no luck, / died after nine days.* Читацька інтерпретація обумовлюється елементами на позначення осіб (*Vivaldi, orphans, Father Antonio, priest* [Вівальді був католицьким священником, вчив музиці сиріт в одному з монастирів Венеції – О.К., І.М.]), істот (*birds*), географічних об'єктів (*the Veneto, Vienna*), матеріальних об'єктів (*trumpet, flute, instrument, grave*), природних об'єктів і явищ (*flowers, clouds, the sun, wind, the seasons*), наукових об'єктів і понять (*patterns, multiplication tables, graph, algebra, equation*) ритуалів (*Burial*), Бога як надприродної субстанції (*God*), феноменів духовного світу (*music, pleasure, fashion, luck*), феноменів природного світу (*scent of flowers, birdsong, dust swirled*), елементами, що вказують на темпоральні відношення (*all his life, once famous, in his seventies, after nine days*), елементами, що вказують на просторові відношення (*over the fields of the Veneto, went to Vienna, over his grave*), а також елементами, що вказують на ознаки персонажів, об'єктів, феноменів (*most rigorous music, old priest, once famous, pauper's grave*). Прикметно, що автор не подає будь-якого коментаря чи висновку в кінці поезії: *Only / the sun shone, / the scent of flowers drifted in the wind, / clouds passed, / birds sang; / dust swirled over his grave.*

Відсутність авторської оцінки чи висновку характерна для багатьох наративних поезій Майкла Свона. Прикладами можуть слугувати *Picnic* (Swan, 2006: 33), який ми розглянемо нижче, або *The Fisherman's Daughter* (Swan, 2011: 16). У другому вірші йдеться про доньку рибачка, яка приїхала відвідати родину, що живе у горах. Тут дівчині все видається незвичним і чужим. Але вершини, хмари у небі, музика, яка вечорами лунає на майдані, говорять мовою, знайомою їй ще до народження. Вірш закінчується так: *In front of the mirror / in the hayloft / where they have made her a bed, / she brushes her long black hair, / shivers / and thinks of her lover.* Така промовиста відсутність авторської оцінки, висновку, підсумку підкреслює важливість як кожного окремого будівельного елемента, так і їх сукупності для розуміння кожного вірша.

Будівельні елементи тексту та елементи на позначення їх характеристик знаходимо у всіх творах Майкла Свона. З їх допомогою моделюються ситуації,

що співвідносяться з реальністю довколишнього світу. Умовний обсяг таких змодельованих автором фрагментів фізичних ситуацій у віршах, кількість будівельних елементів світу тексту та їх типи суттєво різняться. Найбільш потужно вони використовуються у поезіях-нарративах. Важливими для створення світу тексту є ці елементи і у творах метафоричного характеру, наприклад, *Advice to Women* (Swan, 2006: 24), *Emails, Lance-Corporal Swan* (Swan, 2011: 13, 23) та ін. Однак, у порівнянні з нарративними поезіями тут більше помітно, що вони відіграють роль «сходинки», яка дозволяє піднятися до розуміння певного абстрактного поняття.

Так, у вірші *Lance-Corporal Swan* автор розповідає про долю свого батька, представляючи його життя як трагічну дорогу в нікуди. Перша частина вірша – опис старої фотографії, яку, як розуміє читач, розглядає син Свона-старшого: *Boy's Brigade / All London Challenge Cup 1923. / On the left a young stranger, my father, / Lance-Corporal Swan, / 18 years old, / pill-box hat, cross-belt, / smart as a sunrise*. Далі автор уявляє, як саме розвивалися події в день, коли було зроблено фотографію: *The photo over, / they swap punches, / have a smoke, / chat a bit, / head off home*. Ці дві частини вірша цікаві у кількох відношеннях. По-перше, обидві являють собою прояв мімезису. По-друге, уважний читач помітить темпоральний зсув – перехід з одної часової площини в іншу (world-switch), з часу, коли автор розглядає фотографію, у 1923 рік. Отже, тут наявні два світи тексту (sub-worlds); на перший вказують елементи *On the left a young stranger, my father, / Lance-Corporal Swan; smart as a sunrise* (суб'єктивна оцінка персонажа); на другий – *Boy's Brigade / All London Challenge Cup 1923; 18 years old, / pill-box hat, cross-belt*.

Третя, остання частина вірша є переплетенням зображення суб'єктів, об'єктів, явищ реальної дійсності і елементів метафори. Після матчу хлопець прямує додому: *Out of the gate / he turns right / and walks whistling / down a winding road. // Behind a tree / amputation stands waiting; / round the corner / my mother moves into ambush; / at the second bend, / doctors aim their stethoscopes; / up the hill / madness crouches in the bushes, / swinging his great cudgel*. Так в уяві читача створюється картина життя персонажа. Метафоричне представлення розвитку подій є ознакою модального світу тексту (modal world); однак, він спирається на велику цількість будівельних елементів – одиниць на позначення суб'єктів, об'єктів, просторових відношень.

У всіх віршах Майкла Свона будівельні елементи світу тексту допомагають читачу створити уявну картину – фрагмент матеріального світу, що слугує своєрідною ілюстрацією таких тем, як буття, божественне начало, психологія людини, її стосунки з природою, творчий процес, людина в історичному і соціальному контексті.

Розглянемо реалізацію останньої теми на прикладі поезії *Picnic* (Swan, 2006: 33). Тут переважають два пласти загального світу тексту (sub-worlds). Перший – це створена автором художня реальність, історія двох старих людей, які зустрілись у фашистському таборі смерті. Між ними виникають почуття: *Two old Jews / fell in love / on the way to the gas. / (...) five minutes' talk, touching hands /*

under the clubs, / under the guards' clubs. Другий переносить читача в інший, гіпотетичний світ, представлений з точки зору персонажів (modal world / enactor-accessible world). Двоє старих уявляють, яким би могло бути їх життя без війни і страждань: *Talk / about how / they would go on a picnic / in his little car, / and she would pack chicken / and salads / and honey cake / and strawberries and chocolates, / and he would bring champagne, / and they would sit / and smile / and look at the river / and talk, / new lovers.* Але наступні рядки ніби висмикують читача з цього світлого уявного світу і повертають у жахіття концтабірної реальності: *That was the end. / They went through the doors / then.* Яскрава картина мирного щастя з детальним переліком атрибутів пікніка миттєво стирається останнім реченням, яке містить чотири будівельні елементи тексту – *they, the doors* (двері газової камери), *through, then.*

Picnic яскраво демонструє високий емоційний потенціал творів Майкла Свона, який реалізується, зокрема, за допомогою будівельних елементів світу тексту. Розглянемо фактор емоційної складової поезій на прикладі ішого вірша, *Marco Polo* (Swan, 2011: 8), який відзначається багатозначністю світу тексту: уявна ситуація розмови персонажів (*I was talking to Marco Polo*), представлення подій у двох темпоральних вимірах, з двох суб'єктивних точок зору, гіпотетичність авторського висновку. Марко Поло, уявний співрозмовник автора, розповідає про свої мандри: *The years on the road. / Turkey, Armenia, Persia, Afghanistan, ... // Disease, / and a year to recuperate / in Badakhshan. // Bandits, / sandstorms and spirit voices / in the Gobi. // The Pamirs were the worst / he said, / with the bloody horses dying / below the high passes / where your bones froze.* У цій частині вірша нашою читацькою реакцією було співчуття: неможливо не відчувати напруження, біль, розпач персонажа, дивлячись на світ його очима. Автор включається у розмову: *You know / I said / I was in China yesterday. / (True enough. / We hit terminal 3 / at 7.20 this morning.)* Читач розуміє переваги, які дає науково-технічний прогрес у порівнянні з можливостями мандрівника у XIII столітті. Тим більшою несподіванкою є коментар автора в кінці твору: *I had expected disbelief, / but he understood pretty well / what we can do. // I had not expected pity.* Це різкий емоційний поворот від певної зверхності сучасної людини до неприємного відчуття власної слабкості внаслідок залежності від технологій.

Одним з аспектів проведеного дослідження було зіставлення сприйняття поезій Майкла Свона авторами цієї статті і представниками молодого покоління. До експерименту було залучено дванадцять студентів 4-го курсу спеціальності «Англійська філологія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. За результатами екзаменаційної сесії у січні 2021 року їх знання англійської мови оцінені у діапазоні 79–97 балів за 100-бальною шкалою; середній показник становить 91,83 бала. Це міні-дослідження проводилося на матеріалі поезії *Shouldres* (Swan, 2011: 35). Більша частина вірша являє собою наратив, спогад автора про те, як у дитинстві мати (можливо, старша сестра – цей персонаж представлений словом *she*) навчала його розрізняти добро і зло. На одному плечі людини, говорила вона, сидить ангел, на другому – диявол, і

слухати потрібно першого. Ці настанови накладалися на вже існуючі труднощі: хлопчику було важко запам'ятати, де права, а де ліва рука: *The trouble was / which was which. / I had 'L' / on my left hand / and 'R' on my right / in indelible pencil*. Прохання для наочності написати йому на одному плечі літеру *A (angel)*, а на другому *D (devil)* розсердили матір, і вона вдарила дитину. Коротку заключну частину вірша ми сприймаємо як висновок вже дорослої людини (зсув темпорального пласта світу тексту – world-switch): *It got no better / over the years*. На нашу думку, тут висловлено ідею твору – у людині закладено два начала, добро і зло, іноді грань між ними є розмитою; проблема їх співіснування відноситься до сфери метафізики і не завжди піддається осягненню.

Учасникам експерименту було запропоновано виокремити будівельні елементи світу тексту та елементи на позначення їх характеристик, що допомагають інтерпретувати вірш, визначити своє емоційне ставлення до прочитаного і труднощі, які могли виникнути у процесі читання та інтерпретації твору.

Усі дванадцять респондентів (100% опитуваних) звернули увагу на будівельні та означальні елементи світу тексту *she, shoulder, angel, devil, good/bad things, left/right hand*. Три респонденти (25% опитуваних) виокремили слова *bombs* і *Daddy (because what with the bombs / and Daddy / it was a bit complicated)*, прокоментувавши їх як референції історичного і соціального плану: події, очевидно, відбуваються під час війни; батько хлопчика може бути пораненим або хворим, що створює напруження в сім'ї і пояснює різкість матері. Два респонденти (16,67% опитуваних) звернули увагу на важливість елемента, що характеризує об'єкт: *in indelible pencil*. Його значення у контексті твору прокоментовано так: поняття, засвоєні у дитинстві, залишаються у свідомості на все життя. Два респонденти (16,67% опитуваних) вирізнили означальний елемент *which was which*. Один респондент (8,33% опитаних) відмітила слово *guidelines (I was glad to have guidelines)* як непряму вказівку на певний етап фізичного і психологічного розвитку дитини. Жоден учасник експерименту не помітив когезійного зв'язку *good things – right [hand]*. Так само ніхто не прокоментував елемент *trouble*.

Інтерпретація вірша студентами в основному збігається з нашою: людині властиво чинити і добро, і зло. Однак, тільки двоє студентів (16,67% опитуваних) звернули увагу на кінцеву частину поезії *It got no better / over the years*.

Емоційна реакція респондентів не відрізняється від нашої. Читач відчуває сум, жаль, співчуває дитині, поділяє її розгубленість. Двоє респондентів висловили нетипові думки: перший відчув полегшення, зрозумівши, що не він один почувався так у дитинстві; друга була рада за хлопчика, який намагається осягнути складні поняття.

Респонденти визнали, що інтерпретація поетичного тексту виявилася нелегким завданням. За Д. Кастільйоне (Castiglione, 2019: 96–156), труднощі, що виникають при читанні поезії, поділяються на дві великі групи, кожна з яких має специфічні індикатори: RIDs (readily indicators of difficulty), пов'язані з читацьким досвідом, і LIDs (linguistic indicators of difficulty), компоненти тексту

різних рівнів, від орфографічного до дискурсивного, які утруднюють сприйняття поезії читачем. Останнім завданням нашого міні-експерименту було визначити труднощі, з якими зіткнулися респонденти, за типологією RIDs/LIDs. Одинацять із них (91,67% опитуваних) відзначили позиції недостатньої інформативності тексту та недостатньої експліцитності у вираженні авторського ставлення до проблеми (LIDs). Кожну з наступних позицій відмітили п'ять різних респондентів (41,67%): відсутність інтересу до «важкої» поезії (RID), полісемія (LID), метафоричність (LID). Трьом респондентам (25% опитуваних) заважало усвідомлення можливості різних інтерпретацій вірша (RID). Два респонденти (16,67% опитуваних) визнали, що віддають перевагу прозовим творам (RID).

Висновки. Будівельні елементи світу тексту та елементи на позначення характеристик об'єктів і персонажів відіграють значну роль у процесі інтерпретації поетичних творів Майкла Свона. У віршах-нарративах і у поезіях метафоричного характеру ми вирізняємо елементи на позначення Бога як надприродної субстанції, персонажів, істот, об'єктів і явищ матеріального світу, світу природи, науки, феноменів духовного світу людини, темпоральних і просторових відношень, а також ознак, що їх характеризують. Такий ширкий спектр елементів світу тексту створює основу моделі, яка у свідомості читача співвідноситься з реальністю. Мімезисне відображення навколишньої дійсності у поезії Майкла Свона є засобом встановлення діалогу з читачем, якого запрошують інтерпретувати сутність зображуваного. Важливо також відмітити, що будівельні елементи світу тексту є чинником виникнення певної емоційної реакції читача.

Поезія Майкла Свона відзначається високим ступенем референтності по відношенню до суб'єктів, об'єктів, явищ реального світу. Доволі часто будівельні елементи світу тексту домінують у вербальному контексті твору. У таких випадках інтерпретація вірша вимагає більш активного застосування інференційних тактик, оскільки читач відчуває, що поезія завжди містить у собі щось більше, ніж те, що експліцитно представлено у творі (Svensson, 1987: 498).

Проведений у рамках дослідження міні-експеримент із залученням студентів свідчить, що у нашому випадку основними факторами, які перешкоджають розумінню поетичного твору читачем, є невисокий ступінь зацікавленості, недостатньо сформовані навички інференційної інтерпретації, неусвідомлення принципу полівалентності, який (разом з естетичним принципом) становить сутність поезії. Ці недоліки можна усунути шляхом включення у навчальні програми філологічних спеціальностей курсів, присвячених вивченню та аналізу поетичних творів.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у вивченні потенційних можливостей елементів світу тексту (як будівельних, так і елементів на позначення подій, дій, станів) при вираженні емоцій у сучасній англійській поезії у світлі теорії об'єктивного корелята Т.С. Еліота.

Список літератури:

- Василишин І. Образ Рільке у творчості Богдана Кравціва. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Т. 1, № 32. С. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214477>
- Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія. У двох томах. Т. 2. Київ : Акад., 2007. 624 с.
- Кравченко Н.О. Псалми як особливий різновид молитовних текстів. *Записки з романо-германської філології*. Випуск 1 (39). 2017. С. 44–54. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2\(39\).118613](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2(39).118613)
- Настасюк Ю. С. Сакральні домінанти в поезії Ліни Костенко. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2013. Серія : Філол. науки., № 4.12. С. 161–164.
- Нікольченко Т. М., Лук'янець К. С. Основні труднощі та особливості перекладу художнього віршованого тексту. *Нова філологія*. 2020. Т. 2. С. 78–82. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-12>
- Починок Ю. М. Українська експериментальна поезія кінця ХХ – початку ХХІ століття: текст, контекст, інтертекст. Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2015. 216 с.
- Строкаль О. М. Рослинний світ у поезії Олексія Довгого. *Studia Linguistica*. 2019. № 14. С. 147–157. DOI: <https://doi.org/10.17721/StudLing2019.14.147-157>
- Castiglione D. *Difficulty in poetry: A stylistic model*. Cham, Switzerland : Palgrave Macmillan, 2019. 386 p.
- Cross-cultural reader response to original and translated poetry: An empirical study in four languages / A. Chesnokova et al. *Comparative Literature Studies*. Vol. 54, no. 4. P. 824–849. DOI: <https://doi.org/10.5325/complitstudies.54.4.0824>
- Eva-Wood A. L. Thinking and feeling poetry: Exploring meanings aloud. *Journal of Educational Psychology*. 2004. No. 96(1). P. 182–191. DOI: <https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.1.182>
- Fedorova O. Fusion of arts in jazz poetry. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2020. No. 20. P. 11–16. DOI: <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2020-20-2>
- Gavins J. *Text world theory: An introduction*. Edinburgh : Edinburgh University Press Ltd, 2007. 224 p.
- Gavins J., Lahey E. World building in discourse. *World building: discourse in the mind* / ed. by J. Gavins, E. Lahey. London and New York, 2016. P. 1–13.
- Karbashevskaya O. English folk ballads collected by Cecil James Sharp in the Southern Appalachians: Genesis, transformation and Ukrainian parallels. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2014. Vol. 1. No. 2,3. P. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.1.2-3.79-85>
- Nenadić F., Vejnović D., Marković S. Subjective experience of poetry: Latent structure and differences between experts and non-experts. *Poetics*. 2019. Vol. 73. P. 100–113. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2018.11.005>
- Svensson C. The Construction of Poetic Meaning: A developmental study of symbolic and non-symbolic strategies in the interpretation of contemporary poetry. *Poetics*. 1987. Vol. 16, issue. 6. P. 471–503. DOI: [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(87\)90014-3](https://doi.org/10.1016/0304-422X(87)90014-3)
- Swan M. *When they come for you*. Folkestone, Kent : The Frogmore Press, 2006. 50 p.
- Swan M. *The shapes of things*. Devon, UK : Oversteps Books Ltd, 2011. 52 p.
- Werth P. *Text worlds: Representing conceptual space in discourse*. New York: Pearson Education Inc, 1999.

References:

- Vasylyshyn, I. (2020). *Obraz Rilke u tvorchoosti Bohdana Kravtsiva. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk.*, 1(32), 79–85. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214477>
- Kovaliv, Y. I. (2007). *Literaturoznachcha entsyklopediia. U dvokh tomakh* (Vol. 2). Kyiv: Akademia.ii.
- Kravchenko, N. O. (2017). *Psalmi yak osoblyvyi riznovyd molytovnykh tekstiv. Zapysky z romano-hermanskoj filolohii*, 1(39), 44-54. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2\(39\).118613](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2017.2(39).118613)

- Nastasiuk, Y. S. (2013). Sakralni dominanty v poezii Liny Kostenko. *Naukovyi Visnyk Mykolaivskoho Derzhavnogo Universytetu Imeni V. O. Sukhomlynskoho.*, (4.12), filol. nauk, 161-164.
- Nikolchenko, T. M., & Luk'ianets, K. S. (2020). Osnovni trudnoshchi ta osoblyvosti perekladu khudozhnogo virshovanoho tekstu. *Nova Filolohiia*, 2, 78-82. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-12>
- Pochynok, Y. M. (2015). *Ukrainska eksperymentalna poeziia kintsia XX – pochatku XXI stolittia: Tekst, kontekst, intertekst*. Ternopil: Navch. kn. – Bohdan.
- Strokal, O. M. (2019). Roslynyi svit u poezii Olesia Dovgogo. *Studia Linguistica*, 14, 147-157. DOI: <https://doi.org/10.17721/StudLing2019.14.147-157>
- Castiglione, D. (2019). *Difficulty in poetry: A stylistic model*. Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan.
- Chesnokova, A., Zyngier, S., Viana, V., Jandre, J., Rumbesht, A., & Ribeiro, F. (2017). Cross-cultural reader response to original and translated poetry: An empirical study in four languages. *Comparative Literature Studies*, 54(4), 824-849. DOI: <https://doi.org/10.5325/complitstudies.54.4.0824>
- Eva-Wood, A.L. (2004). Thinking and feeling poetry: Exploring meanings aloud. *Journal of Educational Psychology*, 96(1), 182-191. DOI: <https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.1.182>
- Fedorova, O. (2020). Fusion of arts in jazz poetry. *Aktualni Problemy Filolohii ta Perekladoznavstva*, (20), 11-16. DOI: <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2020-20-2>
- Gavins, J. (2007). *Text world theory: An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Gavins, J., & Lahey, E. (2016). World building in discourse. In J. Gavins & E. Lahey (Eds.), *World building: Discourse in the mind* (pp. 1-13). London and New York: Bloomsbury Academic.
- Karbashevskaya, O. (2014). English folk ballads collected by Cecil James Sharp in the Southern Appalachians: Genesis, transformation and Ukrainian parallels. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.*, 1(2,3), 79-85. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.1.2-3.79-85>
- Nenadić, F., Vejnović, D., & Marković, S. (2019). Subjective experience of poetry: Latent structure and differences between experts and non-experts. *Poetics*, 73, 100-113. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2018.11.005>
- Svensson, C. (1987). The Construction of Poetic Meaning: A developmental study of symbolic and non-symbolic strategies in the interpretation of contemporary poetry. *Poetics*, 16(6), 471-503. DOI: [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(87\)90014-3](https://doi.org/10.1016/0304-422X(87)90014-3)
- Swan, M. (2006). *When they come for you*. Folkestone, Kent: The Frogmore Press.
- Swan, M. (2011). *The shapes of things*. Devon, UK : Oversteps Books Ltd.
- Werth, P. (1999). *Text worlds: Representing conceptual space in discourse*. New York: Pearson Education Inc.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2021 р.